Anul XXVII. — No. 28. 5 BANI IN TOATA ŢARA 5 Luni, 12 Iulie, 1910.

UNIVERSUL LITERAR

Un jubileŭ militar.—Intrarea AA. LL. RR. Principilor Ferdinand şi Carol în Craiova. (Vezi expl.

NOTELE SĂPTĂMANII

DE LA FRAȚI

Discursul rostit în Camera ungară de contele Stefan Tisza, fostul prim ministru al Ungariei, continuă a fi discutat nu numai de presa românească de peste munți, ci și de presa maghiară și austriacă. Cea mai mare parte a preseĭ maghiare aprobă declarațiunile conteluĭ Tisza asupra chestiuneĭ naționalităților; pe când ziarele vieneze, maĭ cu seamă cele social-creștine, condamnă șovinismul fostuluĭ prim ministru, despre care spun că voește să calce pe urmele tatăluĭ săŭ, faimosul «zdrobitor al naționalităților nemaghiare».

In mod demn și energic a răspuns în Camera ungară deputatul român naționalist, dr. Stefan Pop, care a redus la adevărata lor valoare toate aserțiunile îndrăznețe ale conteluĭ Tisza.

Ziarele române naționaliste de peste munți atacă pe contele Tisza, despre care zic că voește să reînvieze vechiul partid liberal sub care Românii au suferit aprige persecuțiunĭ.

Profitând de ocazie, așa zisul partid român moderat din Ungaria își ridică din nou capul și caută a juca un rol preponderent în politica monarchieĭ vecine.

Iată punctele programuluĭ pe care inițiatoriĭ acestuĭ partid l-aŭ prezentat guvernuluĭ ungar:

1. Anularea ordonanțeĭ contelui Appony, privitoare la limba de predare a învățământuluĭ religioseĭ în școlile secundare; 2. Achitarea congrueĭ datorite de Stat institutorilor și preoților românĭ; 3. Stingerea tuturor proceselor politice intentate luptătorilor românĭ; 4. Guvernul să nu se maĭ amestece în chestiunile ce privesc cele două Biserici române; 5. Ajutorarea populațiuneĭ românești sărace prin parcelarea și arendarea, cu inlesnire de plată, a moșiilor și pădurilor Statuluĭ; 6. Numirea românilor în administrația comitatelor; 7. Guvernul să uzeze de toată autoritatea sa morală, ca presa maghiară să încetare cu campaniile de insulte și atacurĭ nedrepte la adresa românilor; 8. Infințarea unuĭ organ propriŭ al partiduluĭ moderat, pentru că ziarele românești subvenționate maĭ înainte de guvern n'aŭ realizat scopul ce și-l impusese.

Zadarnice sunt zvârcolirile acestor fiĭ pierduțĭ aĭ neamuluĭ, căcĭ masa covârșitoare a fraților noștri de peste munți este cu trup și suflet pentru programul partiduluĭ național român de sub vrednica președenție a venerabiluluĭ luptător dr. George Pop de Băseștĭ, program care este apărat cu bărbăție și credință de fabulușĭ stegarĭ aĭ neamuluĭ, ceĭ 5 deputațĭ românĭ naționaliștĭ din Camera ungară: dr. Teodor Michali, dr. Stefan Pop, dr. N. Șerban, dr. Al. Vaida-Voevod și părintele Damian.

Spre aceștia și spre strălucita gardă a luptătorilor de peste munți sunt astăzĭ îndreptate privirile tuturor bunilor și vrednicilor Românĭ din străvechia Dacia Traiană!

Cornelĭŭ.

LA SFÂNTA PARASCHIVA*)

Nicĭ într'un oraș zilele de toamnă nu mi s'aŭ părut maĭ aurii, maĭ dulcĭ, maĭ pline de farmecul neînțeles pe care ni-l dă fluturarea ușoară a frunzelor prin aer, ca în Iașul copilărieĭ mele. Și de multe orĭ, în clipele când grijile se aștern par'că la fundul sufletuluĭ, ca nisipul într'un pahar cu apă, și lamura luĭ rămâne curată, atuncĭ mintea capătă aripĭ, și-mĭ sboară în țara copilărieĭ, ca într'o primăvară. Și tot trecutul, cu desfătările luĭ, cu credința adâncă în Dumnezeŭ, cu dragostea pentru părinți, pentru căsuța mea, pentru buruenile și câinele ce latră răgușit la poartă; toată această viață care a fost a mea, pe care am trăit-o cu inima, cu sângele și simțirile mele, tot acest trecut se împlinește din noŭ, ticnit, ca un sfătuitor bătrân, ce-mĭ place să-mĭ șoptească la ureche.

— Haide, moșule, povestește-mĭ.

...«Cât de mic eraĭ în furnicarul de oamenĭ! Te ținea bunica de mână și cu încetul, cu greŭ, ajungeaĭ și tu printre rândurile cele dintâĭ ale credincioșilor.

«Afară, în ograda bisericuțeĭ, racla de argint sticlea în razele soareluĭ de toamnă, și din cer par'că, din pământ, din toate părțile ți se părea că răsună corul heruvimilor pentru prea mărirea sfinteĭ Paraschive.

«Fumul ușor în unde alburiĭ, se înălța împrăștiind mirosul de tămâe, și, când cădeaŭ cu toțiĭ în genunchĭ, tu trăgeaĭ încet fusta bunicăĭ, să te apezĭ pe ea. Și ea-ți spunea numaĭ atâta: «Ascultă»! Și iarăș ascultaĭ glasurile duioase, de argint. Apoĭ se ridicaŭ cu toțiĭ, și fie-care pășia să iee vata sfințită. Și cu ea te miruia bunica pe ochĭ, pe frunte, pe gură. Iar clopotele din tot târgul se îngânaŭ.

«Și eraĭ atât de mic, așa de minunată ți se părea lumea din care se revărsaŭ glasurile de aramă, că te hotărâsĭ să fiĭ cuminte întotdeauna. Eșiaĭ smerit, împleticindu-te, din ograda bisericeĭ Trei-Erarhĭ.

«Seara mătușa Smaranda îți povestea cum aŭ adus-o pe sfânta din Tarigrad: «Cu dalșpreșece caĭ aŭ purtat-o, și la toate bisericile aŭ dus-o și la poarta fie-căreia se lăsa grea ca pământul, de n'o maĭ puteaŭ urni din loc. Numaĭ la Treisfetitele s'a lăsat dusă și acolo a rămas».

«Iar noaptea aceasta cântăile îngerești, și Sfânta, tânără, cu obrazul alb, venea și te mirmia pe frți cu vata sfințită; și-ți zicea și ție: «Cântă îngerașule», și îndată îți creșteaŭ aripĭ polete, cum văzuși în iu pene, și cântaĭ, și nu-ți cunoșteaĭ glasul, atât era de dulce.

Dar odată bunica te-a îmbrăcat repede, te-a dus la biserică: aceasta sicrul Sfinteĭ, se aprinseseă înveșmântarea de catifea de la o luminare, se topise argintul, ca ceara, numaĭ moștele rămăseseră deasupra jăratecului.

«Minune! Mitropolitul cu preoții îngenunchiați cântaŭ spre prea mărirea Sfinteĭ Paraschive, și clopotele sunaŭ; întâiașĭ dată aĭ auzit glasul de mucenic al Mitropoliturui Iosif citind Sfânta Evanghelie.

«Aĭ îngenunchiat cu toțiĭ. Și când, pe mâna ta aĭ simțit lacrima fierbinte a bunicăĭ, și când aĭ văzut pe toțĭ plângând, sufletul tău s'a deschis ca potirul uneĭ florĭ, și aĭ plâns lacrimĭ care ți-aŭ lunecat pe buze, lacrimĭ carĭ în clipa aceea, eraŭ o împărtășanie. Întâiașĭ dată aĭ încercat, nu cu frică, ci cu iubire, puterea Dumnezeireĭ!...»

— Maĭ spune-mĭ, maĭ spune-mĭ, moșule... Nu te maĭ aud. Te-aĭ dus, bătrâne?...

Așa ne sboară gândurile, așa se duce amintirea!... Și cum aș vrea, Doamne, să încalț ciubotele cu tălpile de fier, să iaŭ toiagul fermecat, —pe carĭ mătușa Smaranda trebue să mi le fi păstrat unde-va,—să pornesc înapoĭ, pe drumul viețeĭ și spre țara vesnic înflorită a copilărieĭ!...

Tresar. De unde vine glasul răutăcios care-mĭ șoptește: «Haide, călătorule pribeag, nu maĭ rătăci pe drumurĭ, mergĭ înainte».

Inainte!...

Em. Gârleanu

*) Din volumul «Amintiri și Schițe», ce va apare în curând în colecția Bibliotecei «Steaua».

IN CETATEA MORȚILOR

Nicăirĭ maĭ mult de cât acolo, în cetatea odihneĭ și a tăcerii, unde toțĭ sunt de o potrivă și unde nimenĭ nu are vrăstă, nicăirĭ maĭ mult de cât acolo, în cimitirul bogat în lespezĭ albe, înflorite cu slove pioase, la umbra castanilor îmmugurițĭ orĭ în vecinătatea sălciilor sărace în umbră, — sufletul tău călător încă prin viață, nu-și poate îmbina rugăciunea maĭ singur și maĭ cucernic, trimițind-o solie în țara dumnezeeștiĭ armoniĭ, din care odinioară a fost gonit fără vină și fără știință.

Dacă grijile mărunte orĭ patimile grele aŭ adormit în suflet amintirea cereștiĭ înrudirĭ, dacă unda bucurieĭ s'a îngropat în întuneric, înghițită de stăruințĭ pământene și sterile, dacă în palatul sufletuluĭ s'aŭ stins lămpile toate, și ațĭ rămas rătăcitorĭ în noapte și desnădejde, veniți, veniți cu toțiĭ la căpătâiul celor morțĭ, și învățațĭ din noŭ iubirea, mila și iubirea, rugăciunea și mila....

O suflete, care te întorcĭ dela luptă ostenit și învins, cu pavăza sdrobită și cu veșmintele rupte, o suflete sfâșiiat, nu te îndoi o singură clipă c'ar fi încetat înrudirea ta cu cerul!... Căcĭ asemenĭ fluviilor din țărĭ ciudate, care-și târâmuresc un răstimp curgerea, pierind în nisipurĭ, pentru a eșĭ maĭ departe din noŭ la iveală, — tot astfel, o suflete sfâșiiat, legătura dintre chemarea și menirea ta, se face în adâncurĭ, nezărite de privirĭ pământene, dar pururea călăuzită de gândirea cea veșnic neînfrântă și-a tot știutoare...

Inimă veselă, care te bucuri de darurile multe ale acestei lumĭ, — minte senină, care te hrănești cu cântece zgomotoase și diesmierdărĭ bogate, înveșmântează-te cu toate podoabele bucurieĭ și vino de te mă soarĭ o clipă cu moartea, răstignindu-ți privirile înflorite pe vestedele crucĭ din cimitir. Cumpănește acolo cele vremelnice cu cele eterne, și vezĭ ce-ți maĭ rămâne din bielșugul plăcerii, după ce-aĭ dăruit morțiĭ prinosul de cugetare sănătoasă și limpede.

Răsfrânge-ți razele privirĭ până în fundul prăpastieĭ necunoscute, și le rechiamă apoĭ, ca să-ți povestească din țara celor trecuți din viață la uitare. Dacă ele s'or întoarce ostenite dar nu înfrânte, numite dar nu spăimântate și vor cere ochilor, din prisosul fericiriĭ, două lacrimĭ calde, ca preț aĭ strămoșeĭ călătoriĭ, — află atuncĭ că ești vrednic de plăcerile zileĭ de acum, căcĭ unda de lumină a gândului tău a străbătut prin neguri și adâncimĭ, și întunericul nu o a cuprins.

Voĭ, suflete prietene și inimĭ surorĭ, risipitorĭ de vise și parfumurĭ, — o voĭ, ce-ațĭ biruit destinul și cu dânsul v'ațĭ înfrățit, sorbind din cupa uneĭ singure clipite nemărginite veacurĭ de noroc, — veniți, veniți la porțile cetățiĭ celeĭ sfinte, și chemați din îndepărtărĭ albele fantasme, ce locuesc acolo unde nu sunt lacrimĭ, nicĭ durere, nicĭ surpin.

Intrați în altarul strălucitor de lumină neînfințită, și din cărțile nescrise ale trecutuluĭ, citiți în taină dureroasa poveste a celor ce ca voĭ aŭ fost și astă-zĭ numaĭ sunt, a celor ce asemenea vouă, din șoapte fugare și-aŭ împletit cu zor cântecul vieții, până când cununa vieĭ armoniĭ s'a vestejit și scuturat în tăcerea veșnică și rece.

Intrați cucernicĭ dar nu șovăitorĭ în templul morțiĭ, și după ce veți fi umplut paharul meditării cu lacrimĭ și durere, sorbiți-l până la fund, ca în urmă să răsăriți maĭ luminoșĭ din țărâna trecătoareĭ înfloririĭ...

Atuncĭ cununia voastră va însemna o sărbătoare în nemărginire, când moartea însăși va trimite înțeleapta-ĭ bine-cuvântare, celor doĭ călătorĭ ce pribegesc prin limanurĭ străine de veșnicie, dar care în curând se vor întoarce acolo unde sunt așteptați fără nerăbdare...

Suflete de poețĭ, visătorĭ și făurarĭ de vise voĭ, care ne vindeți fără răsplată mănunchiurĭ de cântece odihnitoare și risipiți arome pe drumurile aspre și adesea-orĭ sterile ale muncii, voĭ care ne învățațĭ mângâiua dulce a uitării. — veniți și voĭ ca să culegeți înțelepciune dela sborul statuelor nezărite din marele divan al tăcerii...

Fiecare din voĭ are de plâns o umbră sfântă, o fericire moartă orĭ o stea nerăsărită încă. Și cine altul oare știe să plângă maĭ măestrit, de cât acel care n'a învățat niciodată?..

Veniți și plângeți, cântăreți aĭ lumeĭ trecătoare, și ușurați astfel lespezile rare orĭ crucile sărace, care acopăr pe fiĭ pământuluĭ, — astăzĭ asemenea luĭ; veniți și plângeți, voĭ solĭ aĭ viselor eterne, și îmblânziți astfel fantoma cea funestă care tulbură somnul obositului pelerin.

Faceți ce muritorĭ să înțeleagă câtă solemnitate aduce sărbătoarea morțeĭ, dar și cât de neertătoare e porunca eĭ, — pentru ca fiecare să se grăbească a smulge vieții tot bielșugul lacomelor bucuriĭ, chibzuind ca nicĭ o clipă de lumină să nu întârzie și nicĭ o umbră să nu coboare prea de vreme....

Și-acum, tu umbră sfântă de copil zgomotos, ce-aĭ asfințit înainte de a se face seară pe cărarea măruntuluĭ tău destin, tu cea maĭ scumpă și maĭ nemângâiată amintire ce mi-a dăruit trecutul, — lasă o clipă jocul tău de pe pajiștea luminoasă a cerului, și coboară lângă mine, în jurul meŭ, în chilia gândurilor mele....

Atinge-mĭ cu mâncișița ta fragedă și mănoasă frunzulița-mĭ fierbinte: — și'n vreme ce plânge-vor ochii sufletului meŭ, dă-mĭ sărutarea ta de copil, sărutarea cea străină de plăcere dar isvorâtă numaĭ din lumină și sfințenie.

Plângând, voĭ învăța să mă rog pentru tine.

Corneliu Moldovanu.

PRIN VREMEA MOARTE

Muriră timpii de atuncĭ,
Când nebunatică rătăceam,
Un fluture de urmăream,
Prin lunci.

Zadarnic astăzi mă rechemĭ...
Și dacă focul s'a aprins,
În umbre palide s'a stins
De vremĭ.

Nu-ți aminti de zisa când,
Un trăndafir ți-am aruncat,
Iar tu de jos l-aĭ ridicat,
Plângând

Și luna de rămâne-acum,
Ca 'n vremea dulcilor poveștĭ,
Nu căuta să te oprești
În drum.

Învălui-va chipul tău,
În umbre palide și recĭ?!
Nepăsător atuncĭ să trecĭ
Mereŭ.

Amurgul sfinteĭ primăverĭ
Or lăsăna salcâmii 'n florĭ
Tu, nu căta să te 'nfiorĭ,
Ca erĭ...

Și amintirile de-ți cânt,
Cândva părerile de rău,
Să-ți ia aiure gândul tău
Avânt.

In crânguri florĭ n'o să maĭ
strângĭ,
Ca 'n vremea scurtă de popas,
Adio dar... Ți-a maĭ rămas,
Să plângĭ...

A. Bareass

SFATURI CASNICE

Barometru economic. — O ceașcă de cafea fierbinte e cel maĭ bun barometru, dacă lași să cadă în fundul eĭ o bucată de zahăr și te uiți cum se urcă micile bășicuțe de aer la suprafață. Dacă bășicuțele se adună în mijlocul ceșteĭ însemnează timp frumos; dacă se așază în jurul cesceĭ arată ploae, iar dacă se despart fără să ia o poziție fixă însemnează vreme schimbăcioasă.

LICARIRI ALBASTRE

de

MAXIM GORKI

— Urmare —

Nu voiaŭ să-l omoare şi s'aŭ uitat numaĭ râzând în ochiĭ luĭ. Dar el, văzând acest răs s'a cutremurat, a dus mâinile la piept, căutând parcă ceva acolo şi deodată a ridicat o piatră şi s'a repezit cu o furie nebună asupra oamenilor. Ei însă, ocolindu-i loviturile nu l'aŭ atins şi când el, cu totul sleit a căzut la pământ, scoţând un răcnet de dureroasă disperare, aŭ trecut la o parte uitându-se la el.

Deodată se ridică, luă un cuţit şi-l implântă în piept. Dar cuţitul s'a rupt în două parcă ar fi lovit într'o piatră.

El iar s'a aruncat jos şi s'a lovit cu capul de pământ, iar pământul părea că se fereşte de loviturile sale, adâncindu-se pe locurile unde voia Larra să-şi zdrobească capul.

— Nu poate să moară, ziceaŭ oamenii, bucurându-se de chinurile luĭ Larra.

Eĭ s'aŭ dus şi l-aŭ lăsat singur, culcat la pământ, cu faţa îndreptată înspre albastrul cerului, unde departe, departe, se vedeaŭ plutind, ca nişte pete negre, vulturĭ puternicĭ. El se uita şi din ochiĭ săĭ se răsfrângea atâta amărăciune, încât aĭ fi putut otrăvi o lume întreagă cu ea. Şi aşa a rămas de atuncea, cu libertatea veşnică şi umblând veşnic după o carte.

Şi se tot duce, pretutindenĭ, în lumea largă.

Vezĭ, ca o umbră a ajuns şi în veşĭ are să rămâe aşa. Numaĭ înţelege nicĭ graiul oamenilor nicĭ faptele lor, nimic.

Şi umblă necontenit, umblă şi cântă.

El n'are parte de viaţă şi moartea nu-ĭ surâde. El n'are loc pe lume! Vezĭ, aşa a fost pedepsit un om pentru trufia sa.....

Bătrâna oftă şi capul eĭ, plecat pe piept, se legănă de câte-va orĭ în chip ciudat. Mă uitaĭ la dânsa. Se părea ca somnul o învinge. Luĭ era aşa milă de dânsa. Ultimele cuvinte le spusese cu glas ridicat, ameninţător. Şi totuşi se auzi în acest glas o mântă de teamă şi supunere.

Pe-târm se cânta într'un fel ciudat. Intâĭ o voce de bariton scotea treĭ, patru sunete, pe urmă un alt glas începu melodia din nou, pe când primul cânta înainte şi aşa a început a treia, a patra, a cincea voce. De odată un cor întreg zicea acelaş cântec.

Era ceva deosebit şi minunat de frumos. Fiecare glas femeiesc răsuna a parte, încât iţi făcea impresia multor râuleţe argintiĭ care, jucând zburdalnic, curgeaŭ în valul adânc al vocilor bărbăteştĭ, în care se cufundau, se desfăceaŭ din noŭ, ridicându-se sus, curate şi senine. Bărbaţiĭ cântaŭ fără vibraţiunĭ aşa că glasurile lor puternice sunaŭ doinol parcă povesteaŭ ceva frumos şi trist pe când cele femeieştĭ păreaŭ că se înalţă, unul pe altul, grăbindu-se să spue povestirea înaintea bărbaţilor şi ele sunaŭ veselo, vioaie ca nişte clopoţeĭ de argint.

De puterea cântecului nu se maĭ auzi vâjâitul valurilor.

— Ai maĭ auzit aşa cântec? mă întrebă Isergil, ridicându-şi capul.

— Nicĭ odată n'am auzit aşa ceva îi răspunseĭ şoptind.

— Ceea şi eŭ şi n'aĭ să-l auzi a-poia. Noĭ iubim cântecile şi toţĭ sunteţi frumoşĭ. Numaĭ oameniĭ frumoşĭ pot cânta bine. Da, oameni frumoşĭ, care iubesc viaţa. Şi noĭ mult ne maĭ iubim viaţa.

Uită-te la aceştĭ oameni, care cântă, oare nu sunt eĭ trudiţĭ de munca zilei? De la arătarea zorilor şi până în amurg aŭ lucrat, acum a răsărit luna pe când eĭ cântă. Aceĭ carĭ nu ştiŭ ce e traiul s'ar fi culcat de mult, pe când aceştia, carĭ îşi iubesc viaţa şi-şi preţuesc zilele frumoase, zăcă.

— Dar sănătatea, îngânai.

— Sănătatea ajunge întotdeauna pentru viaţa omenească. Dacă aĭ avea banĭ nu i-aĭ întrebuinţa oare? Şi sănătatea e tot aşa un dar. Ştiĭ tu ce am făcut pe când eram tânără? Împleteam chilimurĭ de la răsăritul soarelui şi până seară, aproape fără să mă ridic.

Eram vioae ca o rază de soare şi trebuiam să staŭ neclintită ca o piatră. Câte odată îmĭ trezneam ciolanele de atâta stat. Dar când venea noaptea alergam la acela care îmĭ era drag şi-l lăsam să mă sărute. Nouă verste eraŭ până la el şi înapoĭ era nouă. Ştiĭ cât face asta? Şi aşa m'am dus treĭ lunĭ cât a ţinut dragostea noastră: în fiecare noapte eram la el. Şi vezĭ până la ce vârstă am dus-o, mi-a ajuns sângele.

Vaĭ, şi cât am iubit eŭ, câte sărutărĭ am dat şi câte am primit!

Mă uitam în faţa eĭ. Ochiĭ negri eraŭ turburĭ, amintirea nu-ĭ însufleţise. Luna lumina faţa eĭ aproape neagră şi zbârcită. Iĭ vedeam buzele uscate şi crăpate deasupra bărbieĭ ascuţite, acoperită pe alocurea de păr cărunt. Nasul îĭ era încovoiat ca ciocul uneĭ cucuvae. In locul obrajilor avea nişte groapĭ negre; peste unul îĭ atârnă un smoc de păr cenuşiŭ care se furişase de sub basmaua roşie, cu care bătrâna îşi învelise capul. Pielea de pe obraz, gât şi mâinĭ era subţire şi brăzdată de sbârcitură. Te aşteptaĭ ca la o mişcare a bătrâneĭ să se rupă această piele, să se sfărâme şi să vezĭ înaintea ochilor un schelet gol cu ochiĭ negri şi turburĭ.

— Povesteşte-mĭ cum aĭ iubit tu, o rugaĭ.

Atuncĭ ea începu din noŭ cu vocea-ĭ scârţâitoare:

— Locuiam cu mama mea la Falini, pe malul Bârladuluĭ. Erem de cinsprezece anĭ când el apăru într'o seară la casa noastră, cu luntrea luĭ. Era înalt, voinic şi vesel, cu mustăcioara neagră. Stătea în luntre şi striga la noĭ:

— Aveţĭ vin şi ceva de mâncare, pentru mine.

M'am dus la geam şi am văzut prin ramurile frasinilor, râul albastru sub razele luneĭ şi pe mândrul flăcăŭ cu cămaşe albă, cingătoare lată cu vârfurile atârnate într'o parte. El, cu un picior în luntre şi unul pe mal se legăna şi cânta: „Mândruliţa stă acĭ şi eŭ nicĭ n'o ştiau". Parcă ar cunoaşte toate fetele frumoase numaĭ pe mine m'ar vedea pentru prima oară. I-am adus vin şi carne de purcel, fiartă..... iar după patru zile i-am dat şi fecioria mea. In fiecare noapte rătăciam împreună în luntre. El venea şi fluera ca un şoarece de câmp, iar eŭ săream prin fereastră în braţele luĭ. El era pescar de pe Prut şi când mama, maĭ târziŭ, a aflat totul şi m'a bătut, el căuta să mă înduplice ca să-l însoţesc pe Dunăre până în Dobrogea. Dar atuncĭ nu mĭ-a maĭ plăcut, căcĭ nu ştia de câl să cânte şi să mă sărute, altceva nimic. Mă desgustasem de dânsul. In vremea aceea colinda pe acolo o ceată de zlătarĭ şi multe fete îşi aveaŭ ibovnicĭ printre eĭ. Ele duceaŭ o viaţă veselă. Câte una îşi aşteaptă iubitul, crezând că a înfundat închisoarea saŭ o fost omorât în luptă.

(Va urma).

Traducere de **I. V. Ilişeşteanu**

De când mĭ-eştĭ dragă!...

De când mĭ-eştĭ dragă, par'că 'n crâng,
A strâns maĭ multe florĭ April.
Şi par'că maĭ cu 'ndemn te strâng,
Când mĭ te laşĭ pe braţul stâng
Ca un copil.

De când mĭ-eştĭ dragă, par'că'n văĭ
Cavalu-mĭ cântă maĭ cu foc;
Şi par'că-atuncĭ din ochiĭ tăĭ
Răsare 'n dornice văpăĭ,
Maĭ mult noroc.

De când mĭ-eştĭ dragă, par'că 'n luncĭ
Mă poartă doru 'n zorĭ maĭ blând;
Şi par'că maĭ cu drag mĭ-aruncĭ
Florĭ albe 'n drum, când după juncĭ
Te ţiĭ cântând.

De când mĭ eştĭ dragă, par'că 'n horĭ
Mă prind maĭ mândru ca'n poveştĭ
Şi par'că nu-s ca min' fecoirĭ.
S'o ia aprins după vioarĭ
Când îmĭ zâmbeştĭ.

De când mĭ-eştĭ dragă-o clipă aş vrea
Să nu-mĭ staĭ dusă din cătun;
Că par'că-atuncĭ, pe legea mea,
M'abat din loc în loc, aşa.
Ca un nebun.

De când mĭ-eştĭ dragă, 'n calea ta
Iţĭ es zâmbind flăcăĭ mereŭ;
Ci numaĭ Sfântul de-ar erta,
Dar pentru tine m'aşĭ lupta
Cu Dumnezeŭ!

P. Dănescu

GALERIA FIGURILOR CONTIMPORANE

D-l AL. CONSTANTINESCU

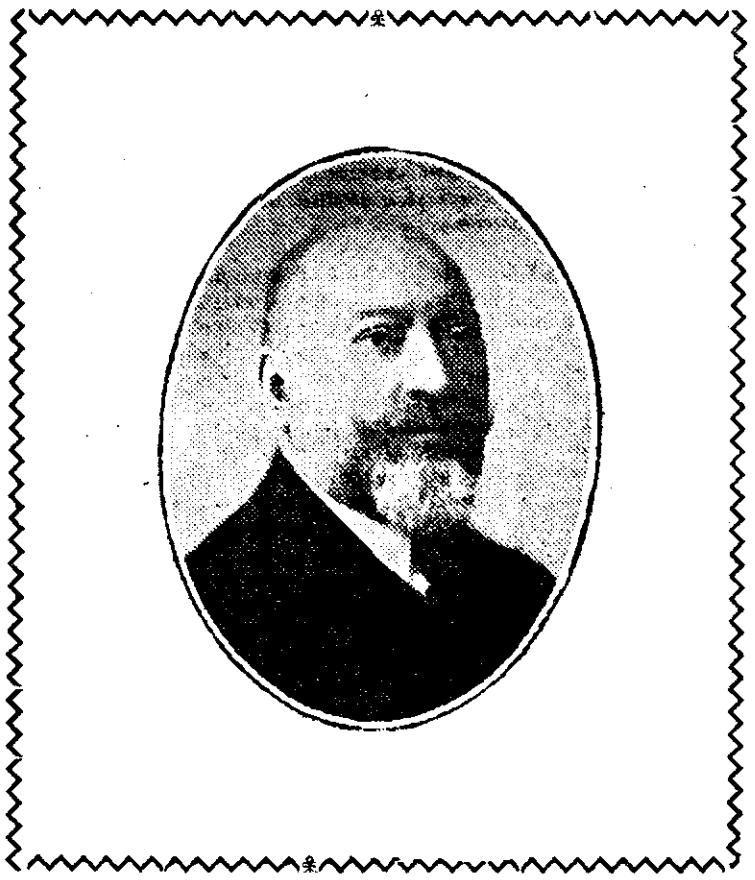

Actualul domn ministru al agriculturiĭ şi domeniilor face parte din acea seamă de oamenĭ de muncă pentru carĭ cele maĭ înalte trepte sociale sunt tot atâtea popasurĭ, către carĭ merg cu siguranţa ce le dă datoria pururea împlinită, meritul personal totdeauna pus în vileag.

Începând prin a fi membru distins al baroului bucureştean, în care şi-a câştigat de mult reputaţia de bun jurisconsult, d. Al. Constantinescu a intrat de mulţĭ anĭ în viaţa politică şi s'a afirmat curând ca muncitor de seamă, a devenit fruntaş, parlamentar de vază, leader al majorităţiĭ în actualul Senat şi acum ministru în cabinetul prezidat de fiul aceluia faţă de care a purtat totdeauna un cult de discipol către maestru.

La departamentul său, d. Al Constantinescu lucrează în rând cu toţĭ funcţionariĭ, aproape în acelaşĭ ore de serviciŭ. In rezolvarea afacerilor departamentuluĭ săŭ, departament căruia de curând i-a revenit sarcina enormă de a reface aproape în întregime aşezământul muncei agricole, departament care stă maĭ în contact ca nicĭ altele cu imensa pătură ţărănească, d. Al Constantinescu pune conştiinciozitatea omuluĭ cunoscător al greleĭ luĭ sarcinĭ, aduce spiritul de dreptate şi de legalitate de care atârnă temeinica aşezare a noueĭ legislaţiĭ agrare înfăptuită de actualul guvern liberal.

Ca ministru al domeniilor statuluĭ, d-luĭ Al Constantinescu i-a revenit acum în urmă meritul de a fi dat o îndrumare maĭ practică exploatăriĭ întinselor domeniĭ pescăreştĭ dela gurile Dunăriĭ şi populaţia nevoiaşe a întregeĭ ţărĭ are a'ĭ fi mulţumitoare de a'ĭ fi pus la îndemână, cu maĭ bună rânduială şi în chip maĭ economic, un aliment cu care din vremurĭ îndepărtate era obişnuită. Intr'adevăr, chestiunea sistematizăriĭ vânzăriĭ produselor bălţilor statuluĭ, a fost de multă vreme grija tuturor economiştilor, şi nouile măsurĭ luate de actualul domn ministru, măsurĭ ce se arată a da atât de bune rezultate, constituesc un noŭ merit la activul d-sale.

D-l Al. Constantinescu, o figură absolut simpatică în lumea noastră politică, va rămâne pentru multă vreme o frumoasă figură contimporană.

Ygrec.

SCRIITORII VECHI

Fuga luĭ Mihnea cel răŭ în Ardeal

de

AL. ODOBESCU

Un an şi jumătate trecuse de când Mihnea ţinea cârma ţăriĭ şi boeriĭ pribegĭ, Basarabiĭ şi aţiĭ câţĭ putuse să scape din mâinile tiranuluĭ, — după multe şi anevoioase rugăminţĭ, dobândise în sfârşit ajutor de la Impărăţia turcească. Sultanul Baiazet dase poruncă paşiĭ dela Dunăre ca să intre cu oştire în ţara Românească şi să aşeze în scaunul Domnieĭ pe Vlad cel Tânăr saŭ Vlăduţă, fratele răposatuluĭ Radu-Vodă.

Decĭ, în toamna anuluĭ 1509, treĭ pâlcurĭ de oaste turcească sta gata să treacă Dunărea, din care unul, sub poruncile luĭ Neagoe Basarab, răsbi maĭ înainte de celelalte în Oltenia şi acolo se adaose cu Panduriĭ şi cu Vânătoriĭ ce veneaŭ cu bucurie să se închine la vechea lor căpetenie.

Toate acestea se auzise, dar nu lămurite. La curtea luĭ Mihnea şi Domnul socoti de folos a trimite în cercetare peste Olt pe fiul săŭ Mircea, cu vr-o câţĭ-va aprozĭ credincioşĭ, dându-ĭ şi pe logofătul Stoica ca să-l însoţească.

Mircea, temându-se a merge de-a

drept în Râmnicul-Vâlcei și nevoind a trage nici chiar tiptil la gazdă în oraș, mai înainte de a fi aflat ce se petrece pe acolo, se opri la mănăstirea Cotmeana, puțin mai jos de frumoasa vale a Luminilor, pe Topolog. Sfințise soarele din dosul piscurilor Coziei, când el poposi în pacinica vâlcea unde stă pitită mănăstirea, ca un cuib, între munți. La poartă era un turn ce acuma s'a dărâmat; ograda închisă cu ziduri, înfățișa pe dinăuntru patru șiruri de chilioare cu tinde lungi și arcuite; în mijloc se afla o bisericuță.

Aproziii așezară vre-o două trei corturi în curte; iar feciorul de Domn și credinciosul Stoica, după o cină de sihastru mai mult de cât cumpătată, merseră să se odihnească în chilia starițului ce slujia de arhontărie.

— „Părinte, când va toca de noapte, să treacă cu toaca pe la ușa noastră, ca să mergem și noi la biserică;" — zise Mircea călugărului ce-i însoțise cu felinarul de la trapezărie până la sălașul lor.

Călugărul se gătia să se ducă: — „Binecuvântează, părinte" — îi spuseră călătorii. — „Domnul să vă binecuvântească, feții mei!" — și trăgând ușa chiliei, o închise cu clanța.

Abia apucase însă să-i fure somnul când de-odată o sumedenie de călugări cu rasele ne-ncinse, cu pletele și bărbile zbârlite, deteră năvală în chilie și-i deșteptară cu aceste vorbe spuse pe sărite:

— „Fugi, Măria-Ta, scapă-ți zilele... Ne-au călcat hoții!.... sunt la poartă o mie și mai bine haramini levinți, cu sănețele gata de foc și cu paloșele goale... Zic că sunt ai lui Neagoe Basarab și cer să te dăm pe Măria-Ta... Fă-ți pomană cu noi; fă ce-i face și eși de aici, că e vai și jale de Măria-Ta și de biata mănăstire!"

Aceste cuvinte spuse pe nerăsuflate și de mai mulți deodată, făceau o larmă care sperie și ameți pe ticniții și somnorosii călători.

— „Ce ziceți? — cum? ce e?" — întrebau ei uluiți.

Dar pricina era netedă: Neagoe, aflând în Râmnic că Mircea fiul lui Vodă, ar fimas în conac noaptea pe ascuns la schit la Cotmeana, să răpezise cu vânătorii săi și năpădise pe la miezul nopții, cerând să-i deschidă porțile; călugării s'au temut să nu facă vre-o stricăciune de va găsi pe vrăjmaș în zidurile lor; de aceia, plini de spaimă, îndemnau pe Mircea să fugă.

— „Dar pe unde? — întrebă acesta. — de vreme ce ziceți că lotrii stau la poartă".

— „Iată, pe această fereastră" — îi răspunseră, arătându-i o crăpătură îngustă ce da în partea pădurii.

— „Fuga e rușinoasă!..." — cugetă prințul, zăticnindu-se la ideia de-a fugi fără de împotrivire.

— „Dar e sănătoasă!" — adaose înțeleptul Stoica.

In minutul acesta, strigătul: — „Foc! dăm foc la mănăstire!..." repetat de mai multe sute de glasuri, făcu pe călugări să-și piardă cu totul mințile; ei împinseră pe bietul Mircea descult, fără căciulă, numai în cămașe și cu brâul târâind până la fereastră și-l îmbrânciră jos. Stoica sări după dânsul.

Și-amândoi, în întunericul nopții, o luară de-a fuga prin pădurii.

Călugării, mântuiți de primejdioșii lor oaspeți, deschiseră porțile Pandurilor înversunați. In furia intrări, unii dintre aceștia apucase pe nevinovații călugări de barbă, dar Neagoe se repezi încruntat cu paloșul la dânșii: — „Să nu stricați pe nimeni!" — strigă el, în gura mare și curtea se umplu de oaste.

Aproziii lui Mircea, văzându-se împresurați de atâta gloată, unii se predară de bună-voie, alții cercând să stea împotrivă căzură sub numeroasele lovituri ale dușmanului.

Neagu puse să cerceteze prin chilii prin pivnițe, și neaflând pe nimeni, crezu c-a fost amăgit; Vânătorii lui aprinseră focuri în curtea mănăstirii și pe-afară, și, după veșnicul obiceiu de popas al românilor, puseră căldarea de fierătură în crăcan și începură să povestească basme și zicători glumețe.

Când tocă de utrenie la schit, Neagoe intră în biserică, se închină cu smerenia unui Făt de domn cuvios și, la eșire, vărsă în mâna starițului un pumn de bani de aur, ca să-i fie spre pomenire: — „Să-ți dea Domnul slavă și mărire!" — zise călugărul cu fața luminată de o cucernică lăcomie, și ceilalți șoptiră: „Amin!".

(Va urma)

SILVIA

— După Gabriele d'Annunzio —

Mi te-a furat Gioconda... Nu mai sunt nopți cu lună
Și nici zile cu soare, de-acuma nu mai sunt.
Mi te-a furat Gioconda... Eram străină 'n lume
Străin îmi ești tu astăzi, și gândul mi-e înfrânt

Orbit de frăgezimea formelor ideale
De gura 'nsângerată — de-aprinsele petale —
De râsu-i plin de soare ce-ți dă nemărginirea,
Și 'ncremenit de albul marmorean curat
Te-ai înclinat statuei și... statua mi-a furat
Prin tine și iubirea...

Când ți-a eșit în cale și când ai consfințit-o
In marmură, stăpâne, atuncea ai iubit-o;
Iubirea ți-a pus dalta în mână... Pietrei reci
Prin ea însuflețire i-a dat pe veci de veci.
Era și drept... Dar astă-zi visul s'a risipit
Bețiа 'ntâei clipe de glorii s'a sfârșit...
... Ea s'a slăvit prin tine... Tu, te coborî la Ea
Vrei dragostea ei toată și vrei ca să ți-o dea...
Nu simți că-i umilire, din cale-afar' de trist
Ca să înfrângă omul, tot ce-i sfânt la artist?
Uiți ori-ce 'ndatorire?... Calci legile-omenești?
Și totul?... Peste fire... Pricepi tu?... Te înjosești...

. . . . . .

O iartă-mă Setalla,... știu «Arta» ți-e stăpână
«Frumosul» te orbește... așa-i menirea ta,
Dar ca să-ți pleci tu firea la dragostea păgână
Eu, care-ți cer ertare, eu, nu te pot erta...

Natura schimbă totul ce-i formă... O Setalla
Mai are farmec floarea când și-a uscat petala?
Și pasărea mai sboară cu frântele-i aripe?
... Sub apăsarea rece a vremilor stăpâne
Femeei, frumusețea pân' la sfârșit rămâne?...
Nu... Nu lăsa ființa ți să fie-a unei «clipe»
Căci „Clipa" 'i peritoare... Nu poate să 'nfiripe
Avânturi neobosite spre cer, spre „Veșnicie"
Spre-adâncul unui suflet... și un suflet îți dau ție...

. . . . . .

. . . . . .

O Silvie-ți vorbește... Ea-i bună... Nu-i târziu...
Setalla-al vieței mele, ai vrea tu rea să fiu?...

Gabriela I. Anastasiu-Vuculescu

VIAȚA 'N GLUMĂ

VOX POPULI, VOX DEI

D. Burtăverzeanu, onorabil rentier făcător de cinste numelui său de familie, și-a înăsturit hermetic pardesiul, pentru că afară bate un vânt de te taie. Așteaptă la o stație „electricul" și 'și cucerește cu multă greutate un locșor pe platforma dinapoi a vagonului, unde nu mai este de mult liber nici măcar însemnatul „loc rezervat pentru conductor."

Ceilalți pasageri, striviți, au murmure de protestare pe deplin justificate: „Ce te mai înghesui, dom'le?" — „Nu vede că e complect?" — „O să pleznească de 'nghesuială" șoptește unul. — „Cu pardon, aștept de-o jumătate de ceas tramvaiul" încearcă sfios d. Burtăverzeanu și tot atât de sfios își face loc mai bine, silindu-se să-și bage mâinile în buzunare.

Conductorul spune mai tare, ca să închidă incidentul, probabil, — „Faceți loc, d-lor", cu toate că nici Dumnezeu nu l-ar mai putea asculta. Pasagerii striviți se resemnează, cum ciocăneala clopotului de care conductorul trage, de e gata să rupă cureaua, le împuie urechile.

Vagonul se mișcă. A pornit. D-lui Burtăverzeanu îi e cald. S'a descheiat la pardesiu. Uf! Par'că e mai bine! O curbă! Na! Rentierul calcă pe picior pe un vecin:

— Scuzați, vă rog.

— Scuzați, dar ai putea să bagi de seamă, ce, ești chior?

— Pardon, scuzați. Și jignit, d. Burtăverzeanu se agață de cureaua clopotului, regretând că nu poate, ca glorioșii lui strămoși—maimuțe, să se agațe cu labele și picioarele de acoperișul vagonului.

La stația următoare se mai urcă lume. Acum protestează d. Burtăverzeanu:

— Ce Dumnezeu! Nici nu 'ți mai poți trage sufletul!...

Un tânăr elegant îl aprobă, băgându'i din nebăgare de seamă, cotul în burtă. La stația următoare, tânărul elegant împinge în dreapta și în stânga și sare repede din vagon.

— Mă, dar grăbit mai e, murmură d. Burtăverzeanu. Prea aleargă. Asta nu miroase bine!

Fără să vrea, își duce mâna la buzunarul vestei. Na! Ceasornicul! Ceasornicul pe care 'l avea dela tată-său, de aur, cu lanț cu tot!... Au dispărut.

O sinistră presimțire îi străbate creerul dintr'o parte într'alta, cu iuțeala fulgerului. Tânărul elegant și grăbit, e un pungaș de buzunare:

— Prindeți-l, urlă atunci d. Burtăverzeanu, sărind și dânsul pe urma îndrăzneț ului pungaș, hoțul!... puneți mâna pe el... hoțul!

Tânărul elegant și grăbit își continuă cursa cu iuțeala unei comete de mărime mijlocie. Trecătorii de pe uliță se uită zăpăciți în dreapta și 'n stânga.—Unde e hoțul? Tânărul elegant și grăbit e gata să cotească un colț de stradă... Iată însă că o doamnă — o! sex perfid! — își vârâ umbreluța între picioarele fugarului, care se lungește pe trotuar, cu nasul înainte. Atunci, se produce o grămădeală generală. Toata lumea se năpustește cu pumnii, cu picioarele, cu ce are la îndemână, asupra vinovatului, care în câte-va minute aproape nu mai dă nici un semn de viață.

In cele din urmă doui sergenți de oraș intervin și „conduc" pe d-l Burtăverzeanu și pe răufăcător la secția vecină. Aci, tânărul elegant și grăbit încasează altă serie de ghionți și pumni, pentru că s'a trezit și încearcă să protesteze.

Comisarul dă cuvântul d-lui Burtăverzeanu.

— Eram foarte liniștit, în tramvaiul electric... și pungașul ăsta mi-a șterpelit ceasornicul...

„Pungașul" protestează cu ultima energie. I se face perchiziție. Nu se găsește la el nici un fel de ceasornic. Pretinde că e funcționar la o bancă și că, dacă dădea fuga, este pentrucă întârziase cu câte-va minute.

Turburat, d-l Burtăverzeanu se gândește un minut—nu i se întâmplă tocmai des evenimentul acesta — și apoi, roșu la față, pe când „pungașul" care nu 'și mai simte coastele lesină, mărturisește:

— Uite frate, așa e, îmi aduc aminte acum... ceasornicul mi l-am uitat acasă, pe masa de noapte... Puteți să 'i dați drumul, d-le comisar.

Și „pungașul" a fost pus în libertate, după ce însă i s'a mai tras un zavrac pentru că a deranjat în zadar forța publică.

Costache Glumicei.

CUGETĂRI

Toată puterea educației stă într'o disciplină binecuvântată.

Platon

Prejudecățile sunt rațiunea nerozilor

Voltaire

Răutatea ține în deobște cârma în lume și glasul nebunilor se aude mai tare.

Schopenhauer

Una știu: că nu știu nimic.

Socrate

De vrei să fii bogat nu învăța nu mai să câștigi, ci să și păstrezi.

Franklin

Numai inimile mari știu câtă glorie este în a fi bun.

Fénélon

Moartea lui Chauvin

de

ALPHONSE DAUDET

Intr'o Duminică din August, pe la începutul acelei frământări care se numea pe atunci incidentul spaniol-prusian, îl întâlnii în vagon (tren) pentru prima oară. Eu, deși mi-l văzusem nici-odată, îl recunoscui imediat. Inalt, uscat, cărunt, fața aprinsă, nasul încovoiat ca un cioc de uliu, ochii rotunzi, totdeauna mânios, îmblânzindu-se numai, când vedea pe domnul decorat din colț; unul din acele capete, în care același gând, lucrând veșnic în același loc, sfârșește prin a săpa o singură sbârciturăă foarte adâncă: ceva în felul său prostănac și zgârcit, și mai presus de toate felul acela deosebit de a rula pe rr, vorbind de „Frranța" și de „drapelul frrancez.....". Imi zisei: „Uite Chauvin".

Era Chauvin în adevăr, Chauvin în întreaga lui strălucire, declamând mânios, gesticulând, pălmuind (biciuind) Prusia cu ziarul său, intrând în Berlin, cu bastonul ridicat amenințător, beat turtă, surd, orb, zmintit, turbat. Nici o amânare nu-i cu putință. Războiul îi trebuie războiu cu ori-ce preț!

„Și dacă nu suntem gata, Chauvin?.....

— Domnule! Frrancezii sunt totdeauna gata!....." răspundea Chauvin, clătinându-se, și sub mustața sa zbârlită, rr-ii se repezeau de tremurau geamurile..... Intărâtat și nerod personagiu!

După cât înțeleseei, toate batjocurile și toate cântecele (zeflemiste), carii se desfășurau în jurul numelui lui, îi făcură un renume cataghios.

După această primă întâlnire jurai că nu-i mai es în cale; însă o fatalitate ciudată mi-l scoase aproape mereu înainte.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Mai întâi la Senat, în ziua când Domnul de Grammont anunța tocmai solemn senatorilor noștri, că războiul fu declarat. In mijlocul acestor aclamațiuni un strigăt groaznic de „Trăiască Franța"! porni de la tribune și... ce să vezi, colo sus, în frize, zării brațele cele mari ale lui Chauvin mișcându-se nestâmpărate.

Câtă-va vreme după aceasta îl văzui din noŭ la „Operă", stând în picioare în loja lui Girardin cerând „Rinul german" și strigând cântăreților, care nu-l știaŭ încă: „Va trebui mai mult timp pentru a-l învăța ca pentru a-l lua!..."

In curând era ca o obsesiune. Acest Chauvin absurd îmi apărea pretutindeni înaintea ochilor, când în unghiul străzilor și al bulevardelor, totdeauna cocoțat pe o bancă, saŭ pe o masă, când în mijlocul tobelor, drapelelor fâlfâinde și a „Marseillaise-lor", împărțind țigări soldaților, cari plecaŭ, când aclamând ambulanțele, când stăpânind mulțimea cu întreg capul săŭ înflăcărat și așa zgomotos, așa de sfârâitor, așa de cotropitor, încât aĭ fi zis că sunt șease sute de miĭ de Chauvin-iști în Paris. In adevăr. Era ceva îngrozitor; să te'nchiĭ în casă hermetic, nu altceva. Să daĭ și să fugĭ, numaĭ să poțĭ scăpa de această vedenie nesuferită....

Dar cum să rămâĭ acasă după Weissenburg, Forbach și toată seria asta de dezastre, care ne făceaŭ din această lună cumplită de August un lung vis urât, întrerupt icĭ și colo, vis de vară apăsător, de care te apucă frigurile! Cum să nu te amestecĭ în acest neastâmpăr, plin de viață, ne lipsit de noutățĭ și de afișe, văzând plimbându-se toată noaptea încoace și încolo, sub felinarele străzilor, fețe speriate și turburate? Și'n aceste serĭ, întâlniĭ pe Chauvin. Mergea pe bulevarde, din pâlc în pâlc, perora în mijlocul mulțimeĭ liniștite, plin de speranță de noutățĭ înbucurătoare, sigur de izbândă, repetând inconștient de două-zecĭ de orĭ în șir „cuirasierii ceĭ albĭ aĭ luĭ Bismarck aŭ fost nimiciți până la cel din urmă....."

Lucru ciudat! Chauvin nu-mĭ maĭ părea așa caraghios. Un cuvânt măcar nu credeam din ceace spuneam, dar asta-ĭ egal, îmĭ făcea plăcere să-l ascult, și pace... Cu toată nejudecata luĭ (orbirea), zmintcala luĭ de mândrie și de fală, prostia luĭ, simțeaĭ în acest diavol o putere vie și ireductibilă, ca o flacără din lăuntru, care-ți încălzește inima.

Noĭ aveam mare nevoe de această flacără în timpul acelor lunĭ lungĭ de împresurare și aceleĭ iernĭ, unde nu mâncaĭ altceva decât pâinea bună pentru cânĭ și carnea de cal. Totĭ parisienii sunt acolo, spre a spune: fără Chauvin, Parisul n'ar fi ținut opt zile. Trochu zise din capul locului: „Eĭ vor intra, când voi voi".

„Eĭ nu vor intra", zicea Chauvin. Chauvin avea credința aceasta, Trochu n'o avea. Chauvin credea în toate, celălalt însă numaĭ în planurile sale, în Bazaine, în ieșirĭ; în toate nopțile auzea bubuitul tunurilor luĭ Chanzy despre Etampes, tiraliorii luĭ Faidherbe după Enghien și cea ce e maĭ puternic, e că noĭ înșine auzeam toate acestea; astfel părerile acestuĭ nătâng viteaz să răspândi, în sfârșit, în noĭ.

Bietul Chauvin!

El era întotdeauna întâiul, care zărea, pe cerul galben și posomorât, înțesat de zăpadă, aripiora albă a porumbeilor. Când Gambetta ne trimise una din aceste tarasconade elocinte, Chauvin era acela, care, cu vocea sa răsunătoare, o declama la poarta circumscripțiilor. In nopțile grele din Decembrie, când nesfârșitele rândurĭ de oamenĭ înghețațĭ de ger înebuneaŭ așteptând înaintea măcelăriilor, Chauvin relua curagios rândul și, mulțumită luĭ, toțĭ acești flămânzĭ putură încă să maĭ râdă, să cânte, să joace „hore" pe zăpadă.

„Le, ion, la lăsațĭ să treacă, prusienii în Lorena", intona Chauvin și galoșii tropoiaŭ cadențat pe zăpadă, și bietele figurĭ de sub capișoane aveaŭ pentru un minut culorĭ de sănătate. Vaĭ, Doamne! toate acestea nu folosi la nimic. Intr'o seară, trecând pe strada Drouet, văzuĭ o mulțime îngrijorată grămădindu-se în liniște împrejurul circumscripțieĭ, și pe cine auz în această învălmășeală?.. pe Chauvin; vocea sa suna solemn în Parisul acesta pustiit, fără pic de viață, fără lumină: „Noĭ ocupăm colinele Montretout".

Peste opt zile se sfârși.

Din această clipă întâlniĭ pe Chauvin numaĭ în lungĭ răstimpurĭ.

De două saŭ de treĭ orĭ îl zăriĭ pe bulevard, gesticulând, vorbind de răsbunare — încă un r maĭ putea vibra; însă acum nimenĭ nu-l maĭ asculta. Boerimea Parisuluĭ reîncepu vechile plăcerĭ și desfătărĭ, muncitorimea Parisuluĭ se întoarse iar la necazurĭ și.. bietul Chauvin putea gesticula orĭ-cât de frumos, pâlcurile de oamenĭ în loc să se îmmulțească se împrăștiaŭ când se apropiaŭ de el.

„Un scaiŭ, o lipitoare" ziceaŭ uniĭ.

„Un spion, un trădător" ziceaŭ ceilalțĭ... Sosiră apoĭ zilele de zaveră, de gălăgie, drapelul roșu, „Comuna", Parisul în mâna negrilor. Chauvin, devenind suspect, nu maĭ putut eși din casă. Totuși, în îngrozitoarea zi de distrugere, trebuia să fie acolo, într'un colț din piața Vendome... Presimțeaĭ că e în mijlocul mulțimiĭ.

Derbedeii de stradă și haimanalele îl ocăraŭ fără să-l vadă.

„He, Chauvin!.." strigaŭ eĭ; și în timpul când coloana să prăbușa, câțiva ofițerĭ prusienĭ, carĭ beaŭ șampanie la o fereastră a statuluĭ-major, ridicară paharele, râzând batjocoritor: „Ha! ha! Tomnul Șofin".

Până la 24 Maĭ, Chauvin nu maĭ dădu nicĭ un semn de viață. Ghemuit în fundul uneĭ pivnițe, nenorocitul se desnădăjdui, auzind obuzele franceze vâjâind peste coperișele Parisuluĭ. In sfârșit, într'o bună zi, îndrăzni să iasă afară. Strada era pustie și părea maĭ mare.

Dintr'o parte, baricada se înălța amenințătoare cu țevile de tun eșite afară și cu drapelul cel roșu; din cealaltă parte, doĭ vânătorași de la Vincennes înaintaŭ pe lângă zid, încovoiațĭ, cu pușca în mână: trupele din Versailles intraŭ tocmaĭ în Paris...

Inima luĭ Chauvin sălta de bucurie:

„Trăiască Franța!" strigă el repezindu-se înaintea soldaților. Vocea i se stinse într'o dublă descărcătură de pușcă.

Printr'o neînțelegere ciudată și nenorocită se văzu prins între doĭ dușmanĭ de moarte, carĭ îl omorâră, ochindu-l.

Il vedeaĭ rostogolindu-se în mijlocul șoseleĭ nepavate și.. acolo rămase două zile de a rândul, cu brațele întinse, cu fața nemișcată.

Astfel muri Chauvin, victimă războaelor noastre civile.

Era ultimul francez.

Trad. de **Emilian I. Cincianu**

GALERIA ARTIȘTILOR ROMÂNI

D-ra ELENA VĂCĂRESCU

Coborâtoare din marele și luminatul neam al Văcăreștilor, d-ra Elena Văcărescu nu putea fi de cât aceea ce este: o ilustrațiune artistică cu care se mândresc două țărĭ de aceeași gintă: România care 'ĭ inspiră operile și Franța care i-a pus la îndemână universalitatea limbeĭ eĭ.

Scriind în limba franceză, departe de a se fi depărtat de patrie, d-ra Văcărescu a ridicat la rang înalt cugetarea românească și în toate lucrările d-sale această cugetare răzbate cu puterea sufletuluĭ viŭ românesc, pe pe care l-a făcut cunoscut și prețuit în tot apusul.

Scriitoare de talent, poetă de mult sentiment, distinsa coboritoare a Văcăreștilor a dus în cea maĭ înaltă și cea maĭ intelectuală lume pariziană faima numeluĭ de romăncă, după cum în literatura franceză și-a impus operile ca lucrărĭ de adevărat merit, iar nu ca lucrărĭ de exotism literar.

Cele maĭ recente ale d-sale lucrărĭ: o splendidă culegere de poezii „*Le jardin passionné*", și un captivant roman „*Amor vincint*", aŭ avut cel maĭ desăvârșit succes și au fost primite de critica literară franceză cu elogiile ce se acordă lucrărilor de adevărată valoare.

In același timp, salonul parizian al distinseĭ scriitoare este locul de întâlnire al celeĭ maĭ alese lumĭ literare și artistice din capitala Franteĭ, care are astfel prilejul de a admira ospitalitatea românească și nobletea boerieĭ românești, aceea care în persoana d-reĭ Văcărescu a adăogat la blazonul eĭ aureola faimeĭ literare și artistice.

Fără îndoială, d-ra Elena Văcărescu stă în rândul întâĭ printre scriitorĭ, printre artiștĭ noștri, cu îndoitul merit de a fi făcut cunoscut dincolo de granitele țăriĭ sale geniul arteĭ și literatureĭ românești, și locul săŭ în aceasta galerie a artiștilor românĭ este indicat tot atât prin obârșia d-sale românească cât și prin întreaga d-sale operă literară.

Aldor.

PE ALBUMUL DOMNIȘOAREI M***

Hârtia asta-ĭ albă ca inima-ĭ virgină;
Cerneala este neagră ca marea 'nfuriată;
Iar pana-ĭ ca un fluture pe floarea din grădină.
Dar ce vrea fluturelul? El foamea doar și-alină.
Poetul? — De iubire 'ĭ-e inima 'nsetată.

Paris, 1910. **Scarlat C. Moscu**

LEGENDA LUI FAUST

Ioan Faust a fost un celebru vrăjitor și evocator al umbrelor morților, un necromant ca să mă servesc cu un cuvânt maĭ tehnic.

Scriitoriĭ evuluĭ mediu vorbind de Faust ne spun că el s'a născut pe la sfârșitul secoluluĭ al cinsprezecilea în Suabia, Würtemberg saŭ Brandeburg.

El studia maĭ întâĭ la *Ingolstadt* apoĭ la *Wittemberg* în Saxa.

Faust avea o predispoziție înăscută pentru studiŭ, minte foarte ageră și un talent extraordinar, însușindu-și toate cunoștințele timpuluĭ săŭ, theologie, jurisprudență, filosofie, astronomie.

El s'a ocupat maĭ cu seamă cu științele occulte precum: astrologia, chiromanția, demonologia.

Faust avea un unchiŭ foarte bogat, care îl iubea foarte mult.

„Iubite unchiule, îĭ zice Faust într'o zi, dacă mă iubești atât de mult precum spuĭ, lasă-mă pe mine moștenitorul avereĭ tale.

„Cu dragă inimă, îĭ răspunse bătrânul, îți testez toată averea mea".

Faust văzându-se stăpân peste o avere atât de mare, începu a duce o viață plină de tot felul de excese, o viață cu totul desfrânată, aruncând baniĭ cu găleata cum zice românul, pe toate nimicurile.

In fine ajunse și el la fundul pungeĭ și atuncĭ nemaĭ având banĭ făcu o învoială cu diavolul, ce i se arătă sub numele și forma de *Mephistopheles*.

Prin contractul ce-l face Faust dă diavoluluĭ sufletul după moarte, cu condițiune ca Satana să-l servească în toate aventurile sale timp de 24 anĭ.

Faust reuși în toate întreprinderile sale prin ajutorul spiritului necurat, dar împlinindu-se timpul își dădu sufletul în mâinele draculuĭ.

Aceasta s'a întâmplat pe la anul 1550.

Amanta luĭ Faust a fost inocenta Margareta, care căzu în cursele întinse, sfârșind prin a fi sedusă.

Servitorul credincios a luĭ Faust a fost Wagner, care asculta orbește de ordinul stăpânuluĭ săŭ.

Celebrul poet german Goethe a scris piesa Faust, o lucrare de toată frumusețea, plină de imaginațiune, care a dat foarte mult de lucru criticilor germanĭ, ce aŭ scris atâtea volume asupra acesteĭ piese în cât s'ar putea umple biblioteca cea maĭ mare din lume, dacă s'ar fi adunat toate scrierile.

Viața luĭ Faust a fost scrisă de George Wiedmann, Hamburg, 1593 și tradusă în franțuzește sub titlul de „*Histoire prodigieuse et lamentable de I. Faust, grand magicien et enchanteur*, de Palma Cajet, Paris 1674.

Heumann a compus o desertație asupra luĭ Faust la Wittemberg 1683.

Marlowe în Anglia a spus pe scenă legenda luĭ Faust.

Faust a fost expresiunea cea maĭ fidelă a avidităţeĭ, a îndrăzneleĭ, îmfruntătorul orĭ-căreĭ primejdiĭ și iubitor de știință în supremul grad.

E de mirare cum asemenea contraste s'aŭ putut împăca între sine.

Alțiĭ scriitorĭ însă aŭ crezut că Faust n'a fost altul de cât *Ioan Fust* din Mayența, unul din inventatoriĭ tipografieĭ, a căruĭ viață a fost atât de desfigurată de legende și de poveștile populare.

A. Vântu.

CEALALTĂ

MARE ROMAN de HEIMBOURG

— Urmare —

— Pleacă, îţi zic! repetă bunica şi Loty plecă; dar înainte de a ajunge la uşă, aceasta fu deschisă de vizitiu care îi aducea un pachetel. Il deschise repede şi lăsă să-i cadă inelul de logodnă care se rostogoli până la picioarele mele.

— Prea târziŭ, murmură bunica, căzând în jeţul ei, pe când eŭ strânseĭ inelul de pe jos şi îl puseĭ pe masă.

Eŭ nu maĭ puteam sta acasă; trebuia să mă duc să spun o vorbă bună şi blândă, bătrâneĭ noastre prietene; mă temeam să nu mă respingă şi pe mine cu ură, din cauza sureoreĭ mele.

In momentul când mă pregăteam să eş, zăriĭ pe Anita, care venea la lecţia de italieneşte.

— Pe ziua de azĭ, cred că sora nea nu va lua lecţia, îi spuseĭ eŭ fără a mă prea gândi mult.

Ea mă privi foarte obraznic, ca de obicei şi răspunse:

— Orĭ şi cum, tot mă duc s'o întreb; dacă nu va voĭ, nu am decât să plec.

Plecaĭ şi eŭ la d-na Roden pe care o găsiĭ supraveghind pe o fată care mulgea lapte. Ea nu mă văzu de cât când ajunseĭ lângă ea, mă luă de mână, îmĭ arătă odaia luĭ Charles şi punându-şĭ degetul la gură, ne suirăm la primul cat. Intrarăm în odaia mosafirilor, unde Loty şi cu mine petrecusem prima noapte în Rotemburg.

„Poate că va fi venit în odaia mea, şi astăzĭ nu cred să poată îndura să te vadă, îmĭ spuse ea făcându-mĭ loc lângă ea, pe canapea.

— Spune-mĭ, te rog, cum i-aĭ anunţat?

Lacrimile o pododiră din noŭ şi reluă:

— Maĭ întâĭ nu m'a crezut, dar avea el puţină bănuială; vroia să se ducă la ea; apoĭ s'a încuiat în odaia lui; să 'l lăsăm singur, vorbele nu-i pot face nicĭ un bine, uneĭ asemenĭ dureri.

Dar am ascultat la uşa luĭ, şi l-am auzit suspinând pe tăcute; după aceea a trimis pe David la d-voastră: v'a trimis inelul, aşa e?

Iĭ făcuĭ semn din cap că da şi apoĭ urmă:

„Acum s'a isprăvit, dar cum o îndura el toate astea? Inima îi este aşa de prinsă.

Dodată bătrâna se ridică: Il aud! este el. Cere să i se pregătească calul".

Ne apropiarăm încet de uşe pentru a asculta. Charles vorbea cu bătrânul Müller; graiul luĭ blând venea până la noĭ: „Impăratul, jurnal, pretenţiune ne maĭ auzită, războĭ inevitabil! — Aceasta îmĭ este tot una, răspunse glasul gros al intendentuluĭ Müller.

— Şi mie îmĭ este tot una, Müller, — sfârşi Charles, apoĭ amândoĭ tăcură şi auzirăm potcoavele cailor bătând în pământ.

Eŭ alergaĭ la fereastră, şi îl văzuĭ drept, liniştit, suind uliţa, şi trecând pe sub ferestrele noastre.

„D-zeŭ să fie lăudat! pare liniştit, zise-ĭ eŭ.

— Pare, da; d-ta nu îl cunoştĭ"; apoĭ arătând pe Anita, care trecea în fugă pe sub castanĭ: „Uite pe aceea care va duce vestea din uşe în uşe; femeile le plac clevetirile, şi Alteţa sa va fi foarte mulţumită.

— Ce îi pasă prinţului de asta?

Ea îşi puse mâna pe umărul meŭ şi zise: Să dea d-zeŭ ca toate acestea să se sfârşească maĭ bine decât mă temŭ!

„Dar Charlota nu se gândeşte la prinţ" strigaĭ eŭ emoţionată fără voia mea.

Bătrâna îşi întoarse faţa fără să răspundă, mulţumindu-se de a-mĭ strânge mâna; apoĭ văzându-mă gata de plâns, mă mângâie încet pe obraz şi îmĭ zise:

„Noĭ o să rămânem însă tot bune prietene, orĭ-ce s'ar întâmpla, buna mea Toaneto, nu e aşa? Eŭ nu sunt din acele femeĭ carĭ păstrează ură asupra celor nevinovaţĭ. Vino de mă vezĭ, cât de des ca şi până aci, şi spune multe complimente din parte-mĭ mameĭ marĭ.

— Oare veştile acestea despre războĭ, sunt adevărate? întrebaĭ eŭ plecând.

— Cum o vrea D-zeŭ! eŭ nu maĭ cred în fericire! „îmĭ răspunse ea foarte tristă.

XV

Intorcându-mă acasă, găsiĭ pe Charlota la fereastră; nu se întoarse de loc spre mine, şi eŭ trecuĭ pe lângă ea pentru a mă duce la bunica.

Aceasta îşi căutase în cutia cu giuvaerurĭ şi îmĭ dete o pereche de cerceĭ în diamante.

„Asta e tot ce maĭ mi-a rămas, zise ea, făcând să lucească pietrele care se ipeau la soare; fă un pachet, Toaneto şi trimite-le la d. Friedberg, în Veimar, cu scrisoarea asta; mâinile îmĭ sunt ca înţepenite, eu nu maĭ pot face pachetul".

„Buna mea mamă mare, ce vreĭ să facĭ"? întrebaĭ eŭ cu durere. Ştiam că aceştĭ cerceĭ, sunt ultima amintire a zilelor fericite, şi că nicĭ odată nu se uita la eĭ fără a plânge! De câteorĭ nu-mĭ zicea: „Bărbatu-meŭ mi-a dat, la naşterea luĭ Cuno..."

Cuno era fatăl meŭ; el se odihnea acum în cimitir; aceste pietre îĭ aminteau momentul fericit când noul născut dormea lângă ea liniştit, în leagănul luĭ, şi când soţul eĭ, beat de bucurie de a fi câştigat un băiat, îĭ dăruise cutia cu cerceĭ.

„Ce vreĭ să fac, buna mea mamă mare? o maĭ întrebaĭ eŭ încă odată.

— Vreaŭ să daŭ înapoĭ, luĭ Charles Roden, suma pe care o trimis-o luĭ Jean, în urma cerereĭ Charlotei.

— Aĭ să mâhneşti pe Charles, nu te gândeşti?

— Nu pot primi pomană. Charles nu este nimic cu Jean; chiar Charlota mi-a pretins aşa.

Făcuĭ ce voia, biata mea bunică, părea aşa de îngrijată şi de îmbătrânită.

„Ce aveţi să vă faceţi, Toaneto, zise ea, urmându-şi cursul gândurilor eĭ, în mijlocul noilor griji şi nevoĭ ce poate aduce un războĭ? Intoarce-te curând, Toaneto, ochiĭ meĭ s'aŭ slăbit, vreaŭ să-mĭ citeşti noutăţile proaspete: Regele Prusieĭ, violând tratatul care uneşte de la 1814 toate ţările-nemţeştĭ, ameninţă de a năvăli în Austria pentru a-ĭ ridica supremaţia ce a exercitat până acĭ, în confederaţia germană. Mă tem de viitorul vostru, Toaneto, eŭ, care nădăjduiam să mor în linişte, ştiindu-vă fericite şi la adăpost.

— Bunico, nu vorbi aşa, strigaĭ eŭ sărutând-o, negăsind nimic pentru a o mângâia, căcĭ şi pentru mine, viitorul îmĭ părea plin de încercărĭ şi de amărăciunĭ. Pecetluĭ cutiuţa şi mă pregăteam s'o duc la poştă, după dorinţa eĭ.

In pragul uşeĭ, mă opriĭ; zăriĭ pe Charlota care era tot la fereastră, şi care fâlfâia batista adresând o micĭ salutare ferestreĭ din faţă a căreĭ perdea galbenă se lăsa în acelaşĭ timp pe o figură de bărbat.

— Charloto! strigaĭ eŭ, cu un ton de reproş.

Ea se întoarse către mine, roşie, zâmbitoare, apoĭ reluându-şi aerul de seriozitate obişnuit, mă întrebă:

— Şi ce vreĭ?

— Nimic, articulaĭ eŭ şi eşiĭ, repetându-mĭ încă în uliţă: „Nu, nu este cu putinţă, m'am înşelat!

La castel totul era întunerec; dar pe la orele 10 auzi o trăsură şi când alergaĭ la fereastră, mi se păru că zăresc o batistă albă fâlfâind în direcţia noastră.

Imĭ propuseĭ să mă duc s'o întreb sincer dacă văzusem bine, şi intraĭ în odaia noastră. Charlota era culcată şi părea că doarme dusă, un zâmbet fericit se vedea pe buzele eĭ. Atuncĭ mă întorseĭ la bunica pentru a-ĭ face lectură; ea mă ascultă, cu mâinile împreunate, odihnindu-se liniştită.

Când mă opriĭ în sfârşit, ea mă sărută cu multă dragoste şi îmĭ zise:

„D-zeŭ să aibe în grija luĭ pe ducele şi patria noastră! Se pregătesc evenimente grave, fericiţi aceĭ carĭ vor vedea sfârşitul!"

Mă uitaĭ la ea mirată! Eŭ făcusem lectură maşinaţiocşte: gândurile mele eraŭ la Charlota! Răsboiul! Charles, spusese şi el că îĭ este tot una! părea că îl doreşte chiar!

A doua zi avurăm o furtună grozavă; un trăsnet ne deşteptă înainte de vreme şi ploaia căzu aşa de tare pe ţingul după balconul nostru, în cât mă sculaĭ să mă duc la bunica, căreia îĭ era frică de furtună. Pentru a eşi, trebuiĭ să trec pe lângă patul Charlotei; ea mă opri de rochie şi privindu-mă galeş, pe sub genele eĭ lungĭ mă întrebă cu un ton blând:

„Te aĭ supărat, Toaneto? Şi cum o priviĭ cu asprime, mă lăsă de rochie şi adăogă: „Vaĭ! tu nu semenĭ cu mine câtuşĭ de puţin! tu eştĭ aşa de rece, totdeauna aceeaşĭ! Ştiĭ tu oare ce însemnează să-ţĭ bată inima de fericire? aĭ avut tu vre-o dată ameţeală, din cauza uneĭ bucuriĭ, aşa de marĭ în cât să crezĭ că aĭ să morĭ de atâta fericire?

— Charloto, strigaĭ eŭ supărată, nu te înţeleg şi nicĭ că am să te cred vre-o dată, că prea sunt mâhnită. Lasă-mă, mă duc la bunica să văd ce face, căcĭ nu prea îĭ era bine.

— Mă scol şi eŭ, zise ea cu o voce veselă; mi se pare că ploaia a desfăcut toţĭ bobocĭĭ de la trandafiriĭ noştri!"

Bunica dormea; se odihnea, şi nu se deşteptase de trăsnet. Mă apropiaĭ foarte mirată, şi mă aplecaĭ spre obrazul eĭ: era albă şi nemişcată! O apucaĭ de mână, era înghetată! Scoţând un strigăt de groază, înţeleseĭ nenorocirea noastră. Ea nu dormea, murise!

Loty auzind ţipătul meŭ de disperare, alergă; ea ghicĭ numaĭ de cât, şi un fior o cutremură:

„Moartă! zise ea înspăimântată.

— Da, moartă, moartă! bolborosiĭ eŭ, şi din cauza ta! Acum iată-ne singure, fără nicĭ un sprijin.

— Linişteşte-te Toaneto, nu suntem fără nicĭ un sprijin; apoĭ lipindu-şi gura de mâna rece a moarteĭ, murmură: „Iartă-mă, bunico".

Pe când eŭ rămăsesem înlemnită, ea îşi recăpătase toată prezenţa de spirit, şi în adevăr că se arăta cea maĭ tare în această împrejurare. Pe când se îmbrăca, o auziĭ poruncind slujniceĭ noastre să se ducă la castel ca să dea trista veste şi să cheme pe d-ra Anita.

Aceasta alergă numaĭ de cât; ele amândouă mă ridicară şi mă duseră în odaie, dându-mĭ pe faţă cu apă de Colonia, ca să îmĭ revin în fire. In acest timp auziĭ vocea soreĭ mele care zicea:

„Aĭ grije să 'l anunţĭ numaĭ de cât....

— Fiţi fără grije d-ră, voĭ îngriji de tot, răspunse vocea slugarnică a italieneĭ. Voĭ deschide fereastra de la odaia d-neĭ baroane, o voĭ îmbrăca, voĭ aduce florĭ din grădină: va avea aerul că doarme, şi cosciugul...

Atuncĭ, făcuĭ o sforţare grozavă şi ziseĭ:

„Te opresc de a te atinge de d-na de Wertern!

— Staĭ Toaneto, nu vezĭ că tu nu eştĭ în stare a face singură toaleta mameĭ, răspunse Charlota cu blândeţe; dar într'o săritură fuseĭ la uşe, şi o închiseĭ după mine.

Ele nu veniră după mine. Rămăseĭ în genunchĭ lângă pat, gândindu-mă că perdusem cel maĭ bun sprijin al nostru, şi că rămăsesem singure pe lume, sora mea şi cu mine.

Nu ştiŭ cât stătuĭ aşa, nepăsătoare la tot ce se petrecea în jurul meŭ, când simţiĭ o mână pe umărul meŭ, care mă atinse binişor, şi vocea simpatică a d-neĭ Roden îmĭ răsună la ureche.

„Sărmană Teoneto! Aĭ buna şi bătrâna mea prietenă"!

Ea sărută fruntea palidă a buniceĭ mele, îĭ împreună mâinile pe piept, îĭ acoperi faţa şi luându-mĭ mâna îmĭ zise:

„Vino Toaneto, am să las perdelele şi să deschid ferestrele, ea doarme liniştită, şi noĭ vom sta amândouă singure, în odaia d-tale de culcare".

Plecaĭ cu ea încet, trecurăm prin salon, unde Loty îmbrăcată şedea şi scria. Anita era lângă ea, aşezând nişte ştofe negre; ferice de aceĭ carĭ nu se lasă a fi stăpâniţĭ de durere în asemenea momente!

Eŭ căzuĭ prăpădită pe un scaun, d-na Roden mă luă prietenește de mână şi îmĭ zise:

„Aide, Toaneto, fiĭ cuminte: gândeşte-te că mama mare era aşa de slăbită, este foarte firesc ca la vârsta eĭ...

Apoĭ tăcu din noŭ, căcĭ aceea ce spunea nu putea să 'mĭ aducă nicĭ o mângâiere.

„Prea este mult de odată! Ce o să ne facem? strigaĭ eŭ.

— Bunul D-zeŭ, nu lasă pe nimenĭ, Toaneto". Rămăserăm aşa câtva timp. Când văzu că mă maĭ liniştesc d-na Roden se ridică şi zise:

„Acum te las, Toaneto. Am să-ţĭ trimit o femeie care să vegheze lângă scumpa d-voastră moartă, eŭ mă voĭ îngriji de coşcug, de înmormântare şi de tot ce trebuie; am să-ţĭ trimit şi demâncare...

De odată se opri; Loty deschise uşa şi întrebă:

„O să avem înmormântarea la 19, nu e aşa Toaneto?

— Pentru ce aşa curând? răspunseĭ ridicând capul, azĭ abia suntem în 17.

— Toţĭ întreabă...

In adevăr, văzuĭ apărând în spatele eĭ, capul unuĭ om. D-na Roden se uită la el, cam mirată. Eŭ făcuĭ un gest de resemnare şi uşa se închise.

„De mine văd că nu maĭ aveţĭ nevoe, zise d-na Roden şi vocea îĭ tremura. Anita s'a însărcinat cu toate. Atuncĭ, nu maĭ am nimic de zis; dar dacă aĭ nevoe de o vorbă bună şi blândă, Toaneto, vino la noĭ, în tot deauna aĭ să fiĭ bine primită".

Imĭ mângâiă părul cu mâna, mă sărută pe frunte şi plecă.

Eŭ nu maĭ aveam voinţă, o lăsaĭ să plece! Loty se însărcină cu toate. In spre seară, mă duse în odaia mameĭ mare; corpul eĭ se odihnea în mijlocul odăcĭ, înconjurat de verdeaţă şi florĭ.

Stăturăm multă vreme lângă ea, mână în mână; nu-mĭ puteam lua ochiĭ de la ea pe care în curând nu maĭ aveam s'o văd.

Seara pe care o petrecurăm singure amândouă mi se păru că nu se maĭ sfârşeşte; nimenĭ nu vorbea; Loty era neastâmpărată, neputând sta la un loc.

„Vorbeşte odată, te rog, zise ea în sfârşit.

„Imĭ este frică. Charloto, nu ştiŭ ce să spun.

„Aĭ curagiŭ Toaneto, are să se schimbe.

— Suntem maĭ nenorocite de cât cerşetoarele.

De unde să maĭ luăm curagiu?

„Vom vedea, nu te dispera!

— Am perdut singurul refugiŭ ce ne maĭ rămăsese, şi din pricina ta.

— Maĭ este şi alt refugiu, îţi zic", şi vocea eĭ răsuna atât de sigură, atât de limpede, în cât o întrebaĭ de unde lua ea atâta curagiu, şi cum nu îmĭ răspunse, urmaĭ:

„Nu mă tem pentru mine, eŭ pot lucra şi la 40 de anĭ, ştiŭ că am adăpostul meŭ la Institutul Canonesellor; dar tu Charloto, cum aĭ să îndurĭ tu umilinţa de a te duce să-ţĭ câştigĭ pâine la străinĭ?

A se citi urmarea în „Universul Literar" care va apare Duminecа viitoare.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ilustrația noastră colorată

Un jubileŭ militar

După cum se ştie, deunăzi s'a sărbătorit la Craiova jubileul de 50 de anĭ dela înfiinţarea întâiuluĭ batalion de vânătorĭ. Serbarea a avut un caracter cu atât maĭ solemn cu cât a fost onorată cu prezenţa AA. LL. RR. Principeluĭ moştenitor, care şi-a început cariera militară în acel batalion şi Principeluĭ Carol, astăzĭ sub-locotenent în acelaş batalion.

Serbarea a început printr'un Te-Deum, căruia i-a urmat defilarea trupelor din garnizoana locală, un festival la Teatrul Naţional şi s'a încheiat cu un banchet la care aŭ fost invitate peste 200 de perroane, în mare parte militarĭ superiorĭ.

AA. LL. RR. Principele moştenitor şi Principele Carol aŭ fost primiţĭ de craioveni cu un entuziasm de nedescris, ceeace a şi făcut pe A. S. R. Principele Ferdinand să ridice un călduros toast pentru oraşul Craiova şi judeţul Dolj.

Ilustraţia noastră colorată din prima pagină, reprezintă intrarea Principilor în vechea cetate a Banilor.

PROVERBE

— *Din Biblie* —

Tigaia este pentru lămurirea argintului şi cuptorul pentru a aurului.

* * *

Cuvintele alese nu se potrivesc în gura nebunului.

* * *

Mustrarea pătrunde maĭ adânc pe cel cuminte de-cât o sută de lovituri pe cel nebun.

* * *

Inima veselă dă sănătate corpuluĭ, iar sufletul frânt seacă oasele.

* * *

Mândria merge înaintea dărăpănăriĭ şi măreţia înaintea căderiĭ.

* * *

Nu te lăuda cu ziua de mâine, căcĭ nu ştiĭ ce aduce o zi.

ARŞIŢA IN MADRID

Corespondentul din Madrid al mareluĭ ziar german «Berliner Lokalanzeiger» publică o interesantă descriere a vieţiĭ din capitala Spaniei, pe aceste căldurĭ tropicale.

Reproducem din aceasta câte-va pasagiĭ, carĭ credem că vor aduce o uşoară mângâiere cititorilor noştri, când vor afla că faţă de Madrid Bucureştiĭ sunt o plăcută localitate de vilegiaturĭ, căcĭ în capitala Spanieĭ este acum o căldură de 48 grade Celsius la umbră.

«La o astfel de temperatură — zice ziaristul german — se respiră greŭ; chiar şi ideile par'că se topesc cu încetul şi corpul doreşte somnul de plumb aĭ lipseĭ de conştiinţă. Iĭ trebue cuiva multă energie, pentru ca să-şĭ păstreze puterea voinţeĭ şi de a lucra. Pe strade sunt foarte puţinĭ trecătorĭ. Chiar şi caiĭ birjarilor îşĭ pleacă descurajaţĭ capul, cu toate că poartă cochete pălăriĭ de paie, pavagiul de asfalt a devenit o masă topită în care se imprimă tocurile dela ghete, iar zidurile caselor radiază o căldură care primejdueşte viaţa. Pe la amiazĭ întreg Madridul se ascunde, pentru ca să scape de efectele lavineĭ de foc!

«Seara când înaltul Guadarrama trimite o adiere răcoritoare, traiul este maĭ suportabil. Toată lumea se repede afară ca să respire un aer maĭ recreator.

In grabă toate mesele de la cafenele sunt ocupate, se consumă îngheţată, limonadă, bere şi alte băuturĭ reĭ, dar nu în tienă, de oare-ce consumatorii sunt asaltaţĭ de o droaie de negustorĭ ambulanţĭ carĭ 'şĭ oferă marfa: butonĭ, ţigarete, ceasornice, săpunurĭ diferite, scobitorĭ, bilete de loterie, cărţĭ poştale, fotografiĭ picante, etc., desvoltând un mare talent oratoric. Florărese tinere şi desfrânate se îmbulzesc printre consumatorĭ, şi le pun fără voia lor, câte un trandafir saŭ o garoafă în butonieră. Cântăreţĭ şi muzicanţĭ trec mereŭ asurzindu-ţĭ urechile. In fie-care minut se iveşte câte un cerşetor, un schilod, un orb, un pelagros, o femee cu copilul la sin, un văduv cu zece copiĭ, un invalid şi cu voce plângătoare cer pomană. In timp de o oră suntem asaltaţĭ de 30—40 de cerşetorĭ. Spaniolul nu refuză cu bruscheţă pe celĭ ce cer. *Dios, le ampare hermano*: «D-zeŭ să te păzească, frate», aceasta este formula cu care se refusă pomana. Scriitorĭ spanioli aŭ numit din cauza aceasta poporul lor *Nacion de mendigos*. Şi cu drept cuvânt! Cine nu cerşeşte în Spania?! Palatul regal, ministerele, autorităţile, etc., sunt asaltate de un adevărat roiŭ de postulanţĭ nevoiaşĭ saŭ nerusinaţĭ. Unul d. e. cere regeluĭ banĭ de drum pentru a pleca în vilegiatură, altul cere direcţieĭ căilor ferate un bilet de liber parcurs cl. I, saŭ un vagon-salon, (perfect adevărat) căcĭ spanioiul întotdeauna este mândru, şi s'ar simţi ofensat dacă i s'ar da un bilet de cl. III. Lucru de mirat este, că aceştĭ oamenĭ, în cele maĭ multe cazurĭ dobândesc ceea ce cer. Astfel se adevereşte încă odată vechiul dicton că modestia este o podoabă, dar că fără ea, poţĭ ajunge maĭ departe.

Primăria a avut idea fericită ca să lase şi noaptea deschis frumosul parc Buen-Retiro, pentru ca populaţia să se poată recrea. Un alt loc plăcut este Bombilla, o pădure lângă rîul Manzanares, în dosul gării de nord, unde se află multe lăptăriĭ, berăriĭ, cofetăriĭ etc. Lumea elegantă şi bogată petrece la «Parisiana», unde se serveşte bine, dar scump...» Oare nu se petrec şi la noĭ lucrurĭ de acestea. De, suntem aceiaşĭ gente!...

C. Scurtu

DIN HAZUL ALTORA

Cezarina

Un domesticitor de puricĭ se găsea odată la curtea regeluĭ Wurtembergului, unde dădea o reprezintaţie.

Când să înceapă reprezintaţia, observă că Cezarina, puricele luĭ favoritĭ, dispăruse. Domesticitorul se apucă sa'ĭ caute peste tot, ajutat de rege, regină şi de toţĭ spectatoriĭ princiarĭ.

De-odată, regina apăru triumfătoare: ţinea între degete un purice pe care 'l prinsese chiar pe gâtul eĭ. Il dădu domesticitorului, care 'l privi un moment şi-l înapoie Maiestăţeĭ Sale murmurând trist:

— Mulţumesc... dar nu e Cezarina.

POŞTA REDACŢIEI

Anonimilor. — *Tuturor celor ce trimit manuscrise nesemnate, saŭ semnate cu pseudonime, nu li se răspunde, şi manuscrisele lor se distrug fără a fi citite. Repetăm aceasta pentru a nu stim câta oară.*

De la Zilişte, Piteştĭ. — Inştiinţarea de maĭ sus vă priveşte şi pe d-vs. «Adreseĭ» d-vs. cu autet şi număr îĭ lipseşte semnătura.

P. Anast., Călăraşĭ.—Maĭ purtaţi-vă dorul în sân. Nu i-a venit vremea să iasă la lumină.

Renè P., loco.—«Cufărul de voiagiŭ» trebue să treacă cel puţin prin tot liceul ca să poată fi întrebuinţat. De ce nu vă vedeţĭ în liniste de şcoală?

E. A. B., Câmpu-Lung.—Nu merită.

Theodor M., loco.—Vom utilliza traducerea d-v., de şi trebue refăcută.

Adolescens., Dorohoiŭ.—Cu toată îngăduinţa, nu se poate.

Bernandus, loco.—Mulţumirĭ.

Dragoş M., Piatra N.—Primele d-vs. încercărĭ de poezie nu pot fi încurajate.

Gr. Br., loco.—Vom publica din cele trimise, la rândul lor.

P. Dan., Brăila.—Vă voiŭ răspunde personal.

JOCURI

Cuvânt paralelogram

— de d. Alex. Aidosleanu, loco —

. . . . . impărat din vechime
. . . . . impărat biblic (inv.)
. . . . . pasăre.
. . . . . pom.

Vertical avem: 1) consună, 2) conjuncţie, 3) cuvânt franţuzesc (invers), 4) epitet de dojană, 5) nume femeesc, 6) nume bărbătesc, 7) conjuncţie, 8) notă muzicală (invers), 9) consună.

Cupoanele şi deslegările se trimet administraţieĭ, strada Brezoianu, 11.

VOPSEA de PĂR RAPID

Garantat absolut nevătămătoare, văpseşte imediat părul cărunţit saŭ albit, la negru, în brun, castaniŭ saŭ blond într'un mod atât de perfect şi de natural, în cât nu se cunoaşte de loc că părul este văpsit. Intrebuinţarea maĭ simplă şi maĭ uşoară ca la orĭ-ce altă văpsea de păr. Leĭ 2.50 la droguerii şi farmacii.

MIGRENA

durerĭ de cap, de dinţĭ, nevralgiĭ, durerĭ reumatice, vindecă sigur Pastilele **Nevralgine Jurist**, aprobate de Consiliul sanitar.

2,50 la droguerii şi farmacii

Tusea cea maĭ rebelă, bronşitele acute şi cronice, tusea măgărească vindecă sigur

PECTOSIN ITEANU

—Sticla leĭ 3.—Droguerii şi Farmacii—

Anemia clorosa, neurastenia, histeria, slăbiciunea generală combate

HEMOFER ITEANU

Face poftă de mâncare şi este unul din cele maĭ puternice reconstituante ale corpuluĭ slăbit.

Sticla leĭ 4.—La droguerii şi farmacii

RECOMPENSA DE 5000 LEI

SPÂNILOR ŞI CHELILOR

Prin adevăratul «Mos-Balsam» danez se poate face să crească părul şi barba în opt zile. Bătrânĭ şi tinerĭ, dame şi domnĭ pentru a avea păr, barbă şi sprincene se servesc numaĭ de «Mos-Balsam», căcĭ s'a constatat că **«Mos-Balsamul» este singurul leac al ştiinţeĭ moderne, care face ca în opt pânĭ la cincĭ-spre-zece zile**, prin influenţa asupra bulbului capilar **face ca părul să reînceapă a creşte imediat**; iată de ce ne simţim în stare a contracta obligaţiunĭ, pe care nicĭ o altă casă nu ar putea să le îndeplinească. Garantat ca nevătămător.

Dacă cele ce afirmăm maĭ sus, nu e purul adevăr vom plăti

5000 LEI NUMERAR

Orĭ-căruĭ spân saŭ chel care se va fi servit de „MOS-BALSAM" şease săptămânĭ fără nicĭ un rezultat.

Luaţĭ seama că suntem singura casă care oferim *o adevărată garanţie*. Recomandat şi recunoscut de medicĭ. Feriţi-vă de contrafacerĭ.

Vă fac cunoscut că sunt foarte mulţumit de întrebuinţarea „Mos-Balsamuluĭ. După opt zile părul a început să dea.—la început rar, dar firul puternic. După 15 zile părul s'a îndesit, a luat consistenţă; redobândind culoarea leĭ primitivă şi aceasta graţie numaĭ balsamuluĭ Dv. Mulţumindu-vă, vă prezint salutările mele distinse.—ss. I. K. Dr. Tverg, Copenhaga.

Pot să recomand fără teamă adevăratul „Mos-Balsam" danez; ca un leac infailibil pentru creşterea din noŭ a păruluĭ. Suferean de mult de pierderea păruluĭ în cât unele locurĭ aŭ rămas complect pleşuve. După 3 săptămânĭ numaĭ de întrebuinţare a „Mos-Balsamuluĭ" am redobândit părul pierdut, s'a îndesit, şi acum am un păr lung, tare şi sănătos.

ss. D-ra M. C. Andersen, Nyvestergarde 5, Copenhaga.

Un pachet „MOS" 10 leĭ. Ambalaj discret. Se trimite prin plată anticipată saŭ contra ramburs poştal. *A se scrie celuĭ maĭ mare magazin special din lume* **Mos-Magasinet, Copenhaga 485, Danemarca.**

(Scrisorile se franchează cu 25 banĭ cărţile poştale cu 10 banĭ).

«UNIVERSUL LITERAR»
Cupon No. 28.

NOUILE PREMII

ALE ZIARULUI

„UNIVERSUL"

Cu începere de astă-zi, ziarul „Universul" oferă abonaţilor săi următoarele mari şi de valoare premii:

O VILA LA SINAIA

Construită anume anul acesta pentru abonaţii noştri, în posiţiunea cea mai încântătoare a Sinaei, pe strada Furnica.

UN DORMITOR DE BRONZ

Foarte elegant, de mare valoare, cumpărat de la *«Industria Metalică Marcu»*, **B-dul Elisabeta No. 5**

UN DIVAN-PAT şi UN SALONAŞ MODERN

Cumpărate de la marele magazin de mobile LA CENTRALA, *Marco Dattelkremer*, **str. Carol No. 62**

Un mare Piedestal de Marmoră

Foarte frumos sculptat, pentru flori.

Una Bicicletă, Una Puşcă de Vânătoare şi Un Pistol Automat

Cumpărate de la marele magazin de arme **B. D. Zissmann** calea Victoriei 44.

Un Gramofon perfecţionat

O Vioară sistem Stradivarius

Cumpărete de la marele magazin **Jean Feder**, calea Victoriei No. 54.

Un flaut ornat cu fildeş cumpărat de la magazinul La Harpa, c. Victoriei 5.

Un ceasornic de aur pentru bărbat şi O pereche cercei cu 6 pietre diamant, cumpărate de la cunoscutul magazin „Ceasornicăria Colţei".

Una pendulă de perete artistic lucrată, bătând orele.

O elegantă pendulă de biuron.

Două fructiere, cumpărate de la marele magazin de horologerie şi bijuterie Th. Radivon, Bulevardul Elisabeta No. 9.

Un inel De dam cu o piatră de valoare.

10 tablouri aquarele.

Şease ceasoarnice pentau bărbaţi.

Şease ceasoarnice „Réveil".

20 abonamente pentru 6 luni la „Veselia"

10 abon. pentru 6 luni la „Ziarul Călătoriilor"

Cu toate că acordă aceste mari premii, „UNIVERSUL" menţine aceleaşi preţuri de abonament adică:

Lei 18 pe un an; Lei 9,15 pe 6 luni; Lei 4,65 pe trei luni

Abonaţii mai primesc gratuit „UNIVERSUL LITERAR", iar cei ce se abonează cu începere de azi mai primesc un volum din

Memoriile Regelui Carol I

Spre a participa la premiile acestea, abonaţii pe un an primesc 30 de bonuri; cei pe 6 luni, 14 bonuri; iar cei pe 3 luni, 5 bonuri.

BCU Cluj / Central University Library Cluj